

3. Veľkonočná nedeľa – Lk 24, 35-48

*Tak je napísané, že Mesiáš bude trpieť
a tretieho dňa vstane z mŕtvych*

Obaja emauzskí učenici porozprávali, čo sa im stalo cestou a ako ho spoznali pri lámaní chleba.

Aby sme pochopili dnešnú pasáž evanjelia, je dobré uviesť ju do súvislostí. Opis sa týka Veľkonočného dňa. Evanjelia Lukáš, tak ako to robia aj ostatní evanjelisti, opísal návštevu hrobu ženami v nedeľu ráno. Čo našli ženy? V úryvku evanjelia, ktorý sme si vypočuli na Veľkú noc, nám Marek hovorí, že našli prázdny hrob a mladého muža, ktorý s nimi hovoril. Evanjelistu Matúš hovorí, že ženy videli, ako anjel zostupuje z neba, predtým došlo k veľkému zemetraseniu a potom odvalil kameň, sadol si naň a hovoril so ženami. Evanjelistu Lukáš nám hovorí, že stretli dvoch mužov v bielom, ktorí s nimi hovorili.

Číslo dva - dvaja muži, dvaja svedkovia... Na overenie pravdy sa vždy vyžadovalo dvoch svedkov. Pričom tu ide o pravdu, ktorú oznámili dvaja svedkovia v bielom rúchu. Biela farba hovorí, že zjavenie, ktoré ženy dostali, slová, ktoré počuli, pochádzali z neba. Sú si isté. Hrob je prázdny a slová, ktoré ženy počujú od týchto dvoch svedkov pravdy sú: *"Prečo hľadáte živého medzi mŕtvymi? Nie je tu, vstal z mŕtvych."* Ženy, ako nám to hovorí Lukáš, bežali oznámiť túto správu, ktorú práve dostali, jedenástim. Jedenásti im neveria, hovoria: *„Mali ste halucinácie!“*. Peter ale beží k hrobke, presvedčí sa, že hrob je prázdny, ale nič iné nevidí a vracia sa domov plný úžasu. Potom Lukáš rozpráva o stretnutí Vzkrieseného s dvoma emauzskými učeníkmi. Tí sa následne vrátili späť do Jeruzalema, aby bratom rozpovedali svoj neobyčajný zážitok. Sú pritom informovaní, že Pán sa zjavil aj Šimonovi. Toto je kontext, do ktorého musí byť zasadený príbeh, ktorý počujeme v dnešnej evanjeliovkej pasáži. Existuje teda zjednotená komunita ktorú tvorí jedenásť apoštolov a dvaja učenici, ktorí sa vrátili z Emauz. To čo nasleduje sa udeje v okamihu, keď toto spoločenstvo je opäť spolu:

Kým o tom hovorili, on sám zastal uprostred nich a povedal im: „Pokož vám.“ Zmätení a naľakaní si mysleli, že vidia ducha. On im povedal. „Čo sa ľakáte a prečo vám srdcia zachvacujú také myšlienky? Pozrite na moje ruky a nohy, že som to ja! Dotknite sa ma a presvedčte sa! Ved' duch nemá mäso a kosti – a vidíte, že ja mám.“ Ako to povedal, ukázal im ruky a nohy.

Môžeme si predstaviť, ako toto spoločenstvo žiarilo radosťou zo zjavenia Vzkrieseného, ktoré mali ženy a niektorí z nich! Zdieľajú sa a hovoria o týchto mimoriadnych zážitkoch, keď tu zrazu - hovorí Lukáš – si sám Ježiš stal medzi nich. Dobré si všimnime, že písmo nehovorí, že sa zjavil medzi nimi a potom zmizol. Evanjelistu hovorí, že Vzkriesený „je“ (stál) medzi nimi. Zmŕtvychvstalý nikdy neopustil svoju komunitu, vždy bol s nimi. Sú to oči učeníkov, ktoré ho nemôžu vidieť, ale teraz nastal ten okamih, keď sa im ich oči otvorili dokorán, lebo sú osvetlené svetlom Veľkej noci a uvedomia si jeho prítomnosť, ktorá tu vždy bola. Boli to ich oči, ktoré ho nedokázali vidieť medzi sebou. Teraz si ho uvedomujú, že on je nažive, že „je“ s nimi.

Tu máme prvé posolstvo pre nás: zažiť prítomnosť Zmŕtvychvstalého medzi nami môžeme vždy vtedy, keď sa v Pánov deň zjednotíme s bratmi do spoločenstva, aby sme počúvali Pánovo slovo a lámali eucharistický chlieb. V skutku všimnime si pozdrav Vzkrieseného: *„Pokož vám“*. Je to presne ten istý pozdrav, ktorý celebrant adresuje zhromaždeným aj dnes: v ten istý Pánov deň; keď sa trochu spomalí vo svojej mysli a v srdci ten tok starostí, ktoré nás každý deň

prenasleduje a nechať sa osloviť svetlom, ktoré vychádza z Božieho slova a z lámania chleba. Vtedy si môžeme aj my uvedomiť, že Vzkriesený nie je ďaleko, ale je medzi nami. Nešiel nikam inam, zostáva s nami, aj keď nie tak isto, ako to bolo predtým, tj. s takým istým telom ktoré je z molekúl bielkovín a atómov. To už nie, ale predsa je vzkriesený aj keď jeho telo už nie je hmotné. Atómy patria nášmu do porušiteľného sveta, ale nie do neporušiteľného Božieho sveta. Z tohto dôvodu nemôžeme vidieť Zmŕtvychvstalého našimi hmotnými očami, alebo sa ho dotknúť svojimi rukami. Avšak očami viery ho môžeme vidieť, rovnako sa ho môžeme dotknúť rukami, keď je lámaný eucharistický chlieb.

Učeníci reagujú tak trochu divne, sú prestrašení a boja sa. Ak by sme to chceli brať ako historický fakt, tak potom je táto správa málo pravdepodobná. Učeníci sú šťastní, pretože niektorí z nich videli Vzkrieseného! Zažili túto skúsenosť, ale zdá sa, že boli zaskočení. Keď sa Zmŕtvychvstalý ukáže, tak predsa on nemôže ľudí vystrašiť! On môže priniesť iba radosť. Prečo potom teda Lukáš hovorí týmto spôsobom? Čo chcete povedať svojim čitateľom? Snažme sa to uchopiť.

Aby sme to pochopili, musíme mať na pamäti kultúrny kontext, v ktorom píše evanjelista Lukáš. Pamätajme, že Lukáš nehovorí so Semitmi, ktorí chápu človeka ako jednotu, ale hovorí s Grékmi, pričom v gréckej kultúre existovala dualistická vízia človeka. Sokrates a Platón mali dualistické chápanie človeka, čo poznáme veľmi dobre aj my dnes: rozdeľovanie človeka na telo a dušu... teda nešlo o jednotu. Telo bolo považované za väzenie duše, to hovorí Sokrates svojim učeníkom: „*Duša sa musí oslobodiť z tohto väzenia a smrť je uzdravením*“ Úplné vzkriesenie osoby ako jednoty duše a tela bolo teda pre nich nepredstaviteľné. Pre Grékov do nesmrteľnosti nemohlo vstúpiť nič hmotné (tj. telo), ale do večnosti vstupovala iba duša. Aký je dôsledok keď sa zosnulí ľudia (z ktorých verili že zostane iba duša), keď sa ukázali živým? Čo živí mohli vidieť? Iba fantazmu - ducha, tieň týchto ľudí. Grécka a latinská literatúra je plná príbehov o duchoch mŕtvych, ktorí sa zjavujú živým: Ulysses sa stretáva s tieňom Achillu, a mnohých ďalších postáv; Eneas vidí svojho otca Anchisea ... ale nie je to Anchiseus, je to iba jeho tieň.

Gréci si teda nedokázali predstaviť, že vzkriesený človek by mohol byť skutočným človekom, ale iba niečím z tejto osoby: jeho duch, jeho duša. Nemysleli si, že ten človek môže prejsť smrťou a pritom zostať úplne samou sebou. Práve preto, aby sa predišlo tomuto nedorozumeniu tak Lukáš predstavuje reakciu apoštolov: „*Boja sa, akoby videli ducha*“. Lukáš ale výslovne hovorí: Nie, nie je duch, nie je to emanovaná, nekonzistentná, rozdelená, neúplná bytosť. Je to úplná osoba vzkrieseného Ježiša!

Teraz si ukážeme na druhé posolstvo textu. Je veľmi aktuálne a je ním nebezpečenstvo zámeny mŕtvych s duchmi.. Napríklad: Čo si myslíme, že zostane z nás? Čo zostane z našich dejín lásky, ktorú sme si vybudovali, z nášho života darovaného pre dobro bratov? Čo zostane? Ničota ktorá nás zjavne desí? Zostane iba nejasná spomienka? Ako si predstavujeme našich blízkych, ktorí nás opustili? Len ako duše, alebo ako osoby v plnosti ľudskej identity? T.j. ako ľudí s ktorými môžem vytvárať vzťah s ktorými sa môžem rozprávať, ľudí, ktorým môžem spojiť všetku svoju lásku, pretože sú úplne reálne, sú nimi v plnosti svojej existencie? Možno im tiež musím pripojiť ešte nejaké odpustenie za niektoré zlé rozhodnutia, ktoré som od nich utrpel, alebo ich možno požiadať o odpustenie za niečo zlé, čo som im spôsobil ja? Ak mám s niektorým z nich nedokončený vzťah, som presvedčený, že s nimi môžem ďalej dialogizovať, alebo ich pokladám za niečo éterické a nedokonalé?

Vstup do Božieho sveta neznamená zrušenie časti našej osoby pričom by z človeka zostala iba duša ... je to celá naša osoba, ktorá je premenená. Vskutku, keď vzývame svätých napr. Svätého Antona, alebo Pátra Pia, nepredstavujeme si ich ako duchov, ale oprávnene s nimi hovoríme ako

s ľudmi, ktorí sú v plnosti svojej ľudskej reality. To isté by sme mali robiť aj s blízkymi, ktorí nás opustili. Hľa toto je dôležitosť naliehania evanjelistu Lukáša: „telesnosť“ vzkriesených; nie sú to duchovia, sú to skutočne oni. Avšak dajte pozor, aby sme si nepomýlili telesnosť vzkriesených s hmotou. Telo je pre Semitu je celá jeho osoba. Tu ako osoba, ktorá je oblečená v hmatateľnej telesnej realite, je porušiteľná, ale takto nevstupuje do sveta Božieho. Tam je jeho osoba naďalej celá, aj so svojou telesnosťou, avšak už premenená – celá osoba je premenená.

Na zdôraznenie tejto konkrétosti ukazuje Vzkriesený svoje ruky a nohy: „*Pozri sa na moju osobu*“ Vzkriesený chce byť rozpoznávaný podľa svojich rúk a nôh. Zdá sa to veľmi zaujímavé, pretože my ľudí spoznávame podľa ich tváre. Tu, ale na druhej strane sa Vzkriesený dáva poznať podľa prebodnutých rúk a nôh. Sú to ruky a nohy, ktoré boli pribité na kríž najvyšším gestom lásky v dare života. Hovorili sme o tom už minulú nedeľu. Sú to Božie ruky, ktoré konali iba gestá lásky. Prečo evanjelisti toľko zdôrazňujú nohy? Božie nohy- Ježišove nohy ... chodili veľa, prišli zďaleka, aby nám dali poznať Božiu lásku k ľudstvu. Zamilovaní nepoznajú veľké vzdialenosti. Vždy ich prejdú s ľahkosťou, pretože sa chcú stretnúť s milovanou osobou. Tieto nohy nám hovoria, že Boh, aby nás objal prišiel z diaľky. Prišiel medzi nás, chodil po našich uliciach, aby sme mohli kontemplovať Božiu tvár na tvári Ježiša z Nazareta. Tieto nohy prišli až kalváriu - a zastavili sa tam? ... Tu je pozvanie Vzkrieseného! „*Hľa, pozrite, kontemplujte moje nohy.*“ Jeho nohy na kalvárii nezastali, ale pokračovali v ceste. Hľa teraz sú to oslávené nohy, oslávené rany spolu so svedectvom lásky, o ktorých teraz môžeme rozjímať. Matúš hovorí, že keď sa ženy stretli so Vzkrieseným, tak neobjali jeho, ale hovorí, že objali jeho nohy.

A tu máme tu tretie dôležité a aktuálne poslanstvo: ak nevidíme, kam siahajú nohy tých, ktorí dávajú život z lásky, tak nám chýba vízia, ktorá dáva nášmu životu plný zmysel. Ak nebudeme nasledovať smer, ktorým šli tieto nohy, pôjdeme v našom živote nesprávnym smerom. Ak nerozumieme realite sveta do ktorého prišli tieto nohy, teda toho sveta, ktorý nie je hmotný, tak nie sme schopní dať úplný zmysel nášmu životu, všetkým našim cieľom, dokonca aj tým najušľachtilejším – napr. keď sa namáhame vytvárať spravodlivosť, pokoj pomoc chudobným.

Ak na druhej strane vidíme, kam idú nohy toho, kto dal svoj život z lásky, potom chápeme, že aj naše nohy, kráčajú za ním, kráčajú k definitívnemu svetu.

V tomto okamihu Lukáš používa „materiálny jazyk“, ktorý taktiež môže byť pochopený nesprávne. Keď to vezmeme doslovne, ako kroniku vzniknú ťažkosti. Aby sme neporušili toto poslanstvo, stále máme na pamäti cieľ, na ktorom som trval a ktorý mal evanjelista Lukáš: nechce, aby si jeho čitatelia pomýlili Zmrŕtvychvstalého s duchmi, o ktorých hovorí celá ľudská spoločnosť. Počúvajte, čo nám hovorí evanjelista:

A keď tomu stále od veľkej radosti nemohli uveriť a len sa divili, povedal im: „Máte tu niečo na jedenie?“ Oni mu podali kúsok pečenej ryby. I vzal si a jedol pred nimi.

Veľmi konkrétny jazyk a obrazy, ktoré používa Lukáš, na nás pôsobia možno trochu zmätene. Vzkriesený neje, netrávi. Ani dnes nie je ľahké nájsť v Jeruzaleme ryby ... čo nám teda chce Lukáš povedať? Toto naliehanie Lukáša na pochopenie reality telesnosti Vzkrieseného je takmer prehnané, lebo sa môže sklízuť až do realizmu, ktorý nás potom ťaží. Ale všetko čo chce týmto Lukáš povedať je, že Vzkriesený nie je duch. Toto je odkaz, ktorý odovzdať členom svojich komunit – hlavne gréckeho pôvodu, alebo ľudom ovplyvnených takouto kultúrou. Príliš konkrétny jazyk musí byť spojený s tým, čo nám hovorí Pavol v Liste Korintánom v kapitole 15. Tu hovorí, že Vzkriesený nemá hmotné telo z atómov, ale je to telo, ktoré nazýva „duchovné“ - to neznamená éterické, ale skôr konkrétne, avšak nie tohto sveta. Pavol dodáva, že to, čo je

porušiteľné nemôže zdediť neporušiteľnosť. Pavol nazýva „hlúpymi“ tých, ktorí si myslia, že je to hmota, ktorá vstúpi do neporušiteľného sveta. Nie! V skutočnosti uvedomme si, že tento jazyk používa iba Lukáš a používa ho taktiež v knihe Skutkov apoštolov, keď tieto slová vloží do Petrových úst: „*Jedli a pili sme s ním po jeho zmŕtvychvstaní.*“ Povedzme to jasne: sú to obrazy, ktoré použil Lukáš na to, aby hovorili o realite Vzkrieseného v gréckom svete, ktorý si myslel, že vzkriesení, to sú iba tiene alebo duchovia. Telesné vzkriesenie neznamená hmotné vzkriesenie.

Tu je dôležité posolstvo aj pre nás dnes, pretože keď si predstavíme život tých, ktorí sú s Kristom, našich blízkych, ktorí nás opustili a o ktorých veríme, že sú s ním, možno ich aj my vidíme nejasne a rozmazane! Ich život a ich osoba sú veľmi reálna a veľmi konkrétna. Komunikácia medzi Vzkriesenými nie je menej skutočná, ale naopak oveľa pravdivejšia, pretože ich telá prekonal všetky hranice, ktoré patria nášmu hmotnému svetu. Zjavenie, že budúcnosť života darovaného z lásky nebude hrob, ale Boží svet nám prinieslo Písmo a človek nemôže vidieť, kam sa až Ježišov život dostal, ak si neotvorí srdce pre posolstvo Písma.

Potom im povedal: „Toto je to, čo som vám hovoril, kým som bol ešte s vami, že sa musí splniť všetko, čo je o mne napísané v Mojžišovom zákone, u Prorokov a v Žalmoch.“ Vtedy im otvoril myseľ, aby porozumeli Písmu, a povedal im: „Tak je napísané, že Mesiáš bude trpieť a tretieho dňa vstane z mŕtvych a v jeho mene sa bude všetkým národom, počnúc od Jeruzalema, hlásať pokánie na odpustenie hriechov. Vy ste toho svedkami.“

Ježiš začína dávať učeníkom lekcii z Písma. Už tak urobil s dvoma učeníkmi, ktorí išli do Emauz - im otvoril srdcia pre porozumenie Písma už predtým. Prečo Ježišovo kladenie dôrazu na vysvetľovanie Písma Starého zákona? Dôvod je ten, že sa oni sa ocitli tvárou v tvár Mesiášovi s prebodnutými rukami a nohami. Akého Mesiáša očakávali? Mesiáša, ktorý by mal nohy, čo by boli chodili po celom svete, čo by si dobyli a podmanili všetky národy. Čakali ruky takéhoto Mesiáša, ktoré by zručne používali zbrane, aby si získali moc pre vyvolený ľud a tak by podľa nich vznikol nový svet. Namiesto toho sú avšak konfrontovaní rukami a nohami, ktoré boli prebodnuté. Toto je totožnosť Božieho Mesiáša, ktorá odporovala s ich očakávaniami a nádejami.

Čo hovorí Vzkriesený? „*Prečítajte si Písma a pochopíte pravý Boží plán. Boh nikdy neprislúbil Mesiáša, ktorý by zmenil svet silou, mocou a nadvládou, ale láskou.*“ Toto bol Boží plán, ktorý prešiel takými udalosťami, ktoré my považujeme za porážku, za neúspech. Avšak práve to bol Boží plán, ktorý sa uskutočnil aj prostredníctvom najväčšieho zločinu, ktorého sa kedy ľudia dopustili. Práve keď videli baránka, pochopili, že práve takto bol predstavený Boží plán v plnosti. Preto vychádzajúc z prísľubov Písma Starého zákona, Boží plán viedol k uskutočneniu sveta, ktorý je stavaný láskou a jedine láskou ... toto je nový svet. A Zmŕtvychvstalý na záver hovorí svojej komunite: „*Vy ste toho svedkami.*“ Svedkovia svojím slovom, ale aj vašou osobou, ktorá stelesňuje tento nový svet, do ktorého nás voviedol Ježiš Nazaretský svojimi prebodnutými rukami a prebodnutými nohami. Voviedol do neho nie svet vládcov, ale tých, ktorí dávajú svoj život z lásky. "Tohto – aj nám dnes hovorí Vzkriesený - *ste vy svedkami*".

Zdroj: Fernando Armellini Pasqua 3a Domenica di Pasqua anno B

<https://www.youtube.com/watch?v=jOVv4MH6a9k&t=1s>

Preklad: ThLic. Marek Iskra

Archív: <http://rodinabb.sk/liturgia-rodiny/>